

Kaj hoče Panama?

Tako imenovano karibsko področje, ki je z novim letom doželo potres na Kubi, ko je Castro zmagovito vkorakal v Havano, je še nadalje vulkansko področje v političnem smislu. Tretjega novembra letos ob obletnici panamske neodvisnosti so večje skupine panamskih demonstrantov skušale vdreti v cono Panamskega prekopa, ki je pod nadzorstvom ZDA, da bi tam izobesile panamske zastave. Proti demonstrantom je nastopila ameriško vojsko, ki je po krvavih spopadih poglaval demonstrante nazaj. Ti so se nato odpravili v glavno mesto Panama City, kjer so s kamenjem napadli veleposlaništvo ZDA ter odnesli in uničili ameriško zastavo.

Po tem dogodku se duhovni nismo pomirili, celotno vprašanje Panamskega prekopa, od nosa Paname do ZDA oziroma vsega tega področja do ZDA, se je odprlo z vso silo in postalo v novi luči. Povod za »miroljubno invazijo« cono Panamskega prekopa je znan. To je bila obletnica panamske neodvisnosti. Kot glavne organizatorje te akcije imenujejo bivšega zunanjega ministra Aquilina Boyda, ki je že kandidiral za panamskega predsednika na volitvah prihodnjega leta. Ne glede na to akcijo, ki je Boydu nedvomno ustvarila velik politični kapital, je bil besedni tok, da ga ni mogoče razložiti samo s prigrvarjanjem in »hujskanjem« enega politika. Vzrok za ta izbruh ljudske jeze so globlji in tehtnejši kot samo obletnica neodvisnosti ali želja nekega politika.

Kaj hoče Panama? Namen demonstrantov, da bi izobesili panamsko zastavo v coni prekopa, kaže, da zahteva Panama suverenost nad prekopom. Ko je leta 1903 Panama razglasila svojo neodvisnost in se odcepila od Kolumbije, je ameriška mornariška pehota preprečila kolumbijsko intervencijo v Panami. To se je zgodilo potem, ko je kolumbijski senat zavrnil ameriške predloge, da bi ZDA dobile posebne pravice v sedanji coni prekopa. Cona Panamskega prekopa je 50 milj dolg pas ozemlja med Atlantskim in Tihim oceanom, ki je širok po pet milj na obe strani od sredine prekopa. To cono je Panama s pogodbo 1. 1903 odstopila ZDA. S to pogodbo so ZDA plačale Panami deset milijonov dolarjev ob ratifikaciji pogodbe, ki je bila leta 1904, in 250.000 dolarjev letno za deset let po ratifikaciji. To vsoto so ZDA povečale leta 1933 na 430.000 dolarjev letno, ko je bil razvrednoten dolar in na 1.930.000 dolarjev z revidirano pogodbo, ki je bila podpisana leta 1955. Toda v zameno za to so ZDA dobile ne samo praktično suverenost v coni prekopa, ampak tudi zelo velik vpliv nad vso Panamo.

Panamski politiki danes predvsem zahtevajo, da ZDA priznajo panamsko suverenost nad cono prekopa (nacionalizacija Šueškega prekopa ni ostala brez odmeva ne v Panami ne v Washingtonu in še kje drugje) in da plačujejo letno večjo vsoto za izkoriščanje prekopa. Američani so toliko popustili panamskim zahtevam, da so poleg ameriške zastave izobesili še panamsko, povedali pa so več ali manj jasno, da se o suverenosti nad cono prekopa ne bodo razgovarjali. Ni znano še, kako se bodo odločili glede višine letnega prispevka za uporabljanje prekopa.

Toda nejevolja panamskih državljanov, ki je prerasla že v odkrito sovražnost, ni samo posledica jankijeve posesti prekopa, ampak predvsem razmer, ki vladajo v območju prekopa. Te razmere so predvsem gospodarske in človeške narave. Za prebivalce Paname je cona prekopa, ki šteje kakih 40.000 ljudi, pravi raj. V lepih hišah stanejo dobro plačani u službenici prekopa. Te hiše so opremljene z najmodernejšimi napravami: televizorji, hladilniki, sodobnimi kuhinjami, pogostokrat je ob hiši kopalni bazen, skratka vsemu pripomoki udobnega življenja. Najemnine v teh hišah so nizke, ulice med njimi so široke, kanalizacija je vzorna, trgovine razkošno založene, zdravniška nega odlična, bolnišnice najboljše in so le vse v steklu.

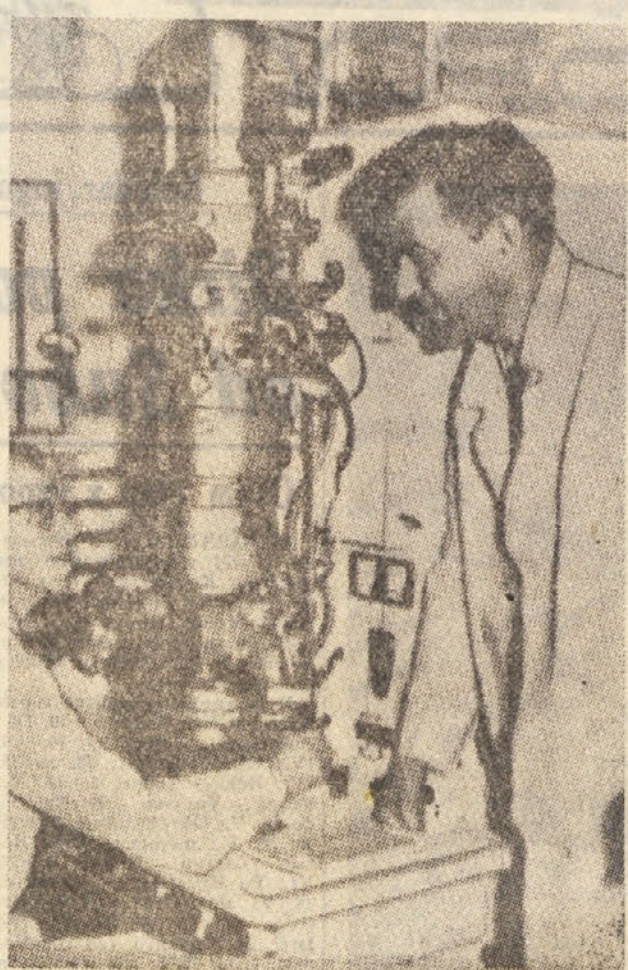
Skoraj vse blago, ki je priteni, je uvoženo iz ZDA. Območje Panamskega prekopa je nekakšna mala Amerika v deželi, ki ima neprimerno nižjo življenjsko raven od severnega velikan, v deželi kjer je revščina in so službe redke in kjer vlada precejšnja gospodarska in politična nestabilnost.

Ceprev je na papirju nekeje zapisano, da bi morali panamski uslužbenici v območju prekopa prejemati za isto ali podobno delo isto plačo kot državljani ZDA, se to v praksi ne izvaja. To povzroča hudo jezo ne glede na to, če so celo te nižje plače boljše od onih, ki jih prejema delavci in uradniki izven cone prekopa. Še le zdaj se je bajne nekaj zganilo in je ameriški veleposlanik začel drezati pri upravi prekopa, da to križico popravi. Toda če upoštevamo, da je brat predsednika ZDA Milton Eisenhower pred leti s svoje poti po latinski Ameriki prinesel koš pametnih nasvetov in predlogov za nujne reforme in da doslej še ni bilo nič storjenega, je avtomiljivo, če bo tudi veleposlanikova intervencija v tem primeru kaj prida in zmaga.

Dalje je treba upoštevati, da skoraj vse blago za potrebe prebivalstva v območju prekopa uvažajo — brez carine — v cono in da se precej tega blaga pretihotapi v Panamo. Tako trpi škoda ne samo panamska država, ampak tudi vsi tisti Panamci, ki živijo od trgovine, ker ti hotapljenemu blagu pač ni mogoče konkurirati.

Toda vsem takim in drugim gospodarskim razlogom se pridružuje tudi človeški moment. Inženirji in drugi specialisti, ki prihajajo v službo v cono prekopa iz ZDA, prihajajo tu zaradi dobrih plač in posebnih ugodnosti, ki jim jih nudi uprava prekopa. Tem ljudem in njihovim družinam — na splošno — ni na misel ne pride, da bi navezali družabne stike s Panamci. Slednji so kvečjemu njihovi sužabniki in jih tudi uprava prekopa uporablja za trša, toj umazana dela. Tako se ta jankijevska kolonija veče ali manj hermetično zapira pred Panamci in pogostokrat zviška gleda na domačine. In domačini to čutijo in jih to žali. Ne smemo namreč pozabiti, da je 65 odst. panamskega prebivalstva mesticev, 13 odst. crncev in samo 11 odst. belcev.

Vse to ustvarja v Panami in na karibskem področju eksplozivno polje, ki se izraža v boju domačega prebivalstva po politični in gospodarski neodvisnosti od severnega velikan. Ni naključje, da so tudi panamski demonstranti nosili slike Fidele Castra, ki ni s Kube preganjal samo Batiste, ampak skuša izrinuti z otoka tudi ves severnoameriški vpliv.

Dr. Donald Stewart (levo) in dr. Jorgen Fogh s Centra za mikrobiologijo v Albanyju (New York) sta prva uspela na praviti fotografijo poliomielitiskovega virusa v notranjosti človeške stanice

Povsod se izredno močno čuti praznična atmosfera V Milanu operacija «Kupite takoj - plačajte jutri»

V Franciji bo te dni šlo 6 milijonov piščancev, puranov, rac in druge perutnine, 63.000 ton ostrig ter neznanske količine drugih dobrot

RIM, 23. — Z rimske postaje Termini je v dneh od 12. do 20. decembra odpotovalo 683 tisoč ljudi. Vozovnic je bilo prodanih za 237 milijonov ali za 16 milijonov več kot lani; ni pa všteta prodaja vozovnic v 50 mestnih agencijah. Ze 21. in 22. decembra pa je promet še bolj narasel.

V Milanu so, kot se zdi, zelo zadovoljni s tako imenovano operacijo «Kupite takoj — plačajte jutri», za katero je dala pobudo pokrajinska zveza milanskih trgovcev. Od delce je več kot milijon kupcev »enapadlos trgovine in mestne ulice. Trenutno še ni mogoče napraviti pregleda nad najbolj zahtevanih daril; doslej kaže, da so to plošče, radiogramofoni, televizorji, katerim potem sledje igračke, oblačila,

Moskovski cirkus nastopa sedaj v Turinu. Na sliki je krotilec Vladimir Durov, ki mu je uspelo spopadati razne živali, ki so si »večerni sovražniki. Tu ga vidimo s petelinom in lisico, ki sta si velika prijatelja

Snega na pretek

TRIDENT, 23. — Po vsej pokrajini krepko sneži od prvih nočnih ur. V samem Tridentu je že 20 cm snega.

Sneži tudi na področju Lago Maggiore, kjer je v nekaj urah napadlo 20 cm snega. Promet je vedno bolj oviran in vozila prihajajo z zamudami.

V Turinu sneži od poznih popoldanskih ur. Snega je vedno več in vlaki imajo zamude, tudi zaradi velikega naloga potnikov tik pred prazniki.

NEW YORK, 23. — Poleg obilnega snega je sedaj ponekod na vzhodu ZDA pritisnil še zelo hudo mraz. Pri cestnih nesrečah, ki so se pripetile zaradi snega, je bilo vsaj 23 mrtvih. V New Yorku je bilo preteklo noč 13 stopinj pod ničlo, toda termometer se tu di opoldne ni dvignil več kot na 8 stopinj pod ničlo.

Tatvina z dinamitom

CAGLIARI, 23. — Neki tatovi so si pomagali z dinamitom nabojem, da so v nekem postnem uradu odprli blagajno. Odnesli so 200.000 lir postne uprave ter plačo uradnika, ki jo je pustil v blagajni. Eksplozija pa je napravila precej škodo na samem posloppju ter mnogo panike med prebivalstvom, ki se je sredi noči zbudilo. Toda tatovi so utegnili opraviti svoj posel preden jih je kdo motil.

ATENE, 22. — Film «General Della Rovere» je dosegel velik uspeh pri prvi predstavi v Atenah, kateri so prisostvovali poleg kraljevske rodbine tudi člani vlade ter diplomat skega zbora.

Potresni sunek so čutili včeraj povsod po Siciliji

V Cataniji so se hipoma izpraznili vsi uradi in šole, vendar pa ni prišlo do poškodb oseb in tudi ne do zruženj

CATANIA, 23. — Dopoldne ob 10,30 so v Cataniji in drugih krajih Sicilije čutili močan potresni sunek. Zdi se, da se je sunek najbolj čutil prav v Cataniji, kjer je bilo starih mnogo sip. V nekaj minutah ni bilo nikogar več v uradih in v šolah, ker so vsi ljudje hiteli iz hiš na prost. Marsikje je odpadel omet in tudi sicer so bila poslopja poškodovana, vendar pa poškodbe niso tako resne. Tudi telefonske linije so se poškodovale. V prvih urah po potresu so marsikam klicali gasilce, vendar ni šlo za pomoč, ki naj bi jo nudili, temveč za to, da so ugotavljali, če so kje nastale nevarne poškodbe.

Ponekod bolj ponekod manj so vendar čutili potresni sunek skoraj povsod po Siciliji. Tudi v Ragusi so ljudje v paniki pritekli na ulice, ni pa bilo kakšne škode. V Enni pa so gasilci trem družinam nasvetovali, naj se umaknejo iz nekega poškodovanega poslopja. V Messini je bila na sodišču pravkar razprava, ko je odletelo nekaj ometa in so bile stene dvorane poškodovane; razprava je bila takoj prekinjena in vsi so zapustili sodno dvorano.

V Cataniji je moralo zaradi današnjega potresnega sunka vendar pet oseb v bolnišnice. Razen tega so morale iskati zdravniške pomoči še nekatere druge osebe. Elena Rossi, ki stanuje v zadnjem nadstropju najvišje zgradbe na vsej Siciliji, je v trenutku potresa sedela, pa jo je vrglo s stola. Hotela je takoj k dvigalu, toda prišla je do njega z velikim naporom, ker jo je po hodniku metalo z enega konca na drugega.

Na Dunaju spomenik Andreju Hoferju

DUNAJ, 23. — Na Dunaju, na trgu »Südtirolerplatz«, ki je tik ob južni postaji, in sicer pred »Domom Andreasa

Hoferja» bodo postavili spomenik Andreju Hoferju, po katerem omenjeni dom že nosi ime. V ta namen se je ustanovil poseben odbor, ki je naslovil na javnost poziv, naj ga podpre. Svoje akcije odbor opira na geslo, naj bi bil spomenik simbol svobode in razumevanja med narodi.

22 mrtvih v japonskih rudnikih

TOKIO, 23. — Pri rudarski nesreči, do katere je prišlo zaradi eksplozije jamskega plina v rudniku na otoku Kiusu, je bilo vsega 22 mrtvih. Vodstvo rudnika je izjavilo, da se mora onih 18 rudarjev, ki še niso mogli biti rešeni, smatrati za mrtve. Do katastrofe je prišlo že v ponedeljek, v torek so se eksplozije ponovile. Vodstvo rudnika se je že obrnilo do družin pogrešanih rudarjev,

Na Dunaju spomenik Andreju Hoferju

DUNAJ, 23. — Na Dunaju, na trgu »Südtirolerplatz«, ki je tik ob južni postaji, in sicer pred »Domom Andreasa

Hoferja» bodo postavili spomenik Andreju Hoferju, po katerem omenjeni dom že nosi ime. V ta namen se je ustanovil poseben odbor, ki je naslovil na javnost poziv, naj ga podpre. Svoje akcije odbor opira na geslo, naj bi bil spomenik simbol svobode in razumevanja med narodi.

22 mrtvih v japonskih rudnikih

TOKIO, 23. — Pri rudarski nesreči, do katere je prišlo zaradi eksplozije jamskega plina v rudniku na otoku Kiusu, je bilo vsega 22 mrtvih. Vodstvo rudnika je izjavilo, da se mora onih 18 rudarjev, ki še niso mogli biti rešeni, smatrati za mrtve. Do katastrofe je prišlo že v ponedeljek, v torek so se eksplozije ponovile. Vodstvo rudnika se je že obrnilo do družin pogrešanih rudarjev,

držal v roki, neko razstrelivo. Enemu od nameščenec je nato ukazal, naj mu napolni papirnato vrečko z dragulji, zapetnicami z briljanti in podobnimi predmeti, nato je istemu nameščencu ukazal, naj ga spremlja iz trgovine. Mož mu je moral slediti nekoliko stran od draguljarne, kjer je čakal avtomobil, in nato je ropar z avtomobilom izginil. S seboj je odnesel za 350 tisoč dolarjev ali 219 milijonov lir vrednosti.

SIRACUSA, 23. — Neki motociklist je na pokrajinski cesti privozil nasproti petim bikom, ki so bežali po cesti. Dva od njih sta se z rogovi zagnala proti motociklu ter ga vrgla na tla, potem pa bežljiva naprej. Motociklista so takoj nato spravili v bolnišnico, kjer ga bodo le težko rešili.

Dva ropa v nekaj minutah

TURIN, 23. — Turinski trgovci Gianfranco Bosco se je vračal sinoti domov in nosil pod pazduho torbo s celodnevni izkupički. V njej je bilo za poldrug milijon lir v denarju in pol milijona lir v vrednostnih papirjih. Na vogalu UL. Elvo in UL. Leini, ki je nekoli mracen, se je vanj zaletel neki možič, ki mu je iztrgal iz rok torbo in nato zbežal. Trgovca je stekel za njim, toda bilo je prepozno. Vstrel z bežečim roparjem je vozil avtomobil, ki se je za trenutek ustavil. Ropar je sedel vanj in avtomobil je tako naglo oddrvel, da si trgovca ni mogel zapomniti niti njegove evidenčne tablice.

Komaj pet sto metrov stran je prišlo do drugega ropa. Le nekaj minut za tem sta dva neznanca izrezala v izloženem oknu štirikotno luknjo in iz zlatarne odnesla zapestnice in prstanov v vrednosti pol milijona lir. Lastnik zlatarne je prihitel pred svojo trgovino vprav v trenutku, ko so se tatovi že z avtomobilom oddaljevali. Mož si je sicer zabeležil evidenčni številko, ki pa je povedala le, da je bil avtomobil ukraden.

Naropal je zlatnine za 219 milijonov

SAN FRANCISCO, 23. — Kadar se Američani lotijo vlovov, se dela lotijo zares. Oboženi ropar, ki je bil fizično tudi »krepko razvit in sicer zelo elegantno oblečen, je stopil v neko draguljarne v središču mesta in tu prisilil uradnike draguljarne v 5 klientov, da so polegili po teh. K temu jih je prisilil s smakroskem in grožnjo, da ima v steklenički, ki jo je

da jim dovolijo rove zaliti. Pri nesreči je bilo tudi 17 ranjenih.

Dar 20 milijonov za šole za slepe

MILAN, 23. — Neka milanska gospa, ki noče, da bi se njeno ime razvedelo, je izročila milanskemu zavodu za slepe položnico v vrednosti 20 milijonov lir, ki naj se uporablja za izboljšanje šol za slepe.

Preiskava zaradi smrti otroka

RIM, 23. — Policijski komisar za okraj Centocelle je začel preiskavo v zvezi s smrtjo 2-letnega Vincenza Biondia, ki je umrl preteklo noč zaradi neke injekcije penicilina. Po nalogu sodnih oblasti so »trapele« nesrečnega dečka prenesli na zavod sodne medicine, kjer bodo otroka raztelesili. V tem pa policija zasluša otrokovega očeta, zdravnika, ki je otroka zdravil in žensko, ki je napravila otroku injekcijo.

Tudi Rascal bo pel v San Remu

Za festival v San Remu, ki bo 29., 30. in 31. januarja, sta bila izbrana orkestra Angelinija ter Marcella De Martina. Pevec, ki bodo peli nove popevke, bo 23 in pogodbe so že podpisali Sergio Bruni, Arturo Te. sta, Wilma De Angelis, Teddy Reno, Jonny Dorrelli, Miranda Martino, Betty Curtis, Nilla Pizzi, Joe Sentieri, Renato Racer, Giorgio Consolmi, Gino Latilla, Tonina Torielli, Julia De Palma, Mina in Tony Dallara.

Herve Bazin močno poškodovan

Francoskega pesnika in pisatelja Herva Bazina so pripeljali v bolnišnico v Le Mans v dokaj kritičnem stanju. Bazin, ki ima 48 let, se je močno poškodoval pri avtomobilski nesreči v Ferre Bernard blizu Le Mansa.

Že milijon obiskovalcev na knjižnem sejmu

Verni zvečer je filmska igralka Giulietta Masina nagradila milijontega obiskovalca knjižnega sejma, ki se od 19. novembra nahaja v vrtovih nasproti Dioklecijanovih term v Rimu. Slavnosti so se udeležili številni radijski in televizijski igralci poleg mnogega občinstva.

Ghiggio je rešila amnestija

Nogometaša Ghiggio, člana »Roma«, je tozila 17-letna Maria Perinelli zaradi zapelevanja z obljubo zakona, njena mati pa zaradi zavajanja mladolene osebe. Karabinjerji so napravili poročilo, niso pa nogometaša prijeli. Sodišče pa je na koncu preiskave, ki jo je izvedlo, Ghiggio amnestiralo.

Pietro Argento bo dirigiral v Rusiji

Na vabilo sovjetskega ministra za kulturo bo dirigent Pietro Argento te dni odpotoval v Sovjetsko zvezo, kjer bo imel več koncertov z dr. žavnimi orkestri v Moskvi, Leningradu in Kijevu. Dirigent Argento je znan v umetniških krogih SZ od l. 1950, ko je na glasbenem festivalu v Benetkah spremljal sovjetskega pianista Ghilelsia, l. 1958 violonista Malinina v gledališču Massimo v Palermu.

Retrospektivna razstava L. Spacapanana na bienali

Za beneško bienalo je podkomisija, katere član je tudi kipar Mascherini iz Trsta, predložila imena italijanskih umetnikov, ki bodo povabljeni na razstavo. Med slikarji je tudi ime Antona Musica. Pripravljen pa bo tudi obširna retrospektivna razstava Lojzeta Spacapanana.

Ingmar Bergman se je zopet uveljavil

Po »National Board of Review of Motion Pictures« v ZDA je bil označen kot najboljši film leta švedski film Ingmarja Bergmana »Mesto jagod«. Iz tega filma je tudi najboljši igralec leta Victor Sjöström. Za najboljšo igralko leta je bila izbrana Simone Signoret za vlogo v filmu »Cesta visokih četrty«. Najboljši ameriški film: »Zgodba neke redovnice« Freda Zinnemanna, ki je bil izbran za najboljšega režiserja. Med tujimi filmi sta za filmoma »Mesto jagod« in »Cesta visokih četrty«. Indijski film »Aparajito« ter »Streha«, katerega režiser je Vittorio De Sica.

Preiskava zaradi smrti otroka

RIM, 23. — Policijski komisar za okraj Centocelle je začel preiskavo v zvezi s smrtjo 2-letnega Vincenza Biondia, ki je umrl preteklo noč zaradi neke injekcije penicilina. Po nalogu sodnih oblasti so »trapele« nesrečnega dečka prenesli na zavod sodne medicine, kjer bodo otroka raztelesili. V tem pa policija zasluša otrokovega očeta, zdravnika, ki je otroka zdravil in žensko, ki je napravila otroku injekcijo.

Tudi Rascal bo pel v San Remu

Za festival v San Remu, ki bo 29., 30. in 31. januarja, sta bila izbrana orkestra Angelinija ter Marcella De Martina. Pevec, ki bodo peli nove popevke, bo 23 in pogodbe so že podpisali Sergio Bruni, Arturo Te. sta, Wilma De Angelis, Teddy Reno, Jonny Dorrelli, Miranda Martino, Betty Curtis, Nilla Pizzi, Joe Sentieri, Renato Racer, Giorgio Consolmi, Gino Latilla, Tonina Torielli, Julia De Palma, Mina in Tony Dallara.

Herve Bazin močno poškodovan

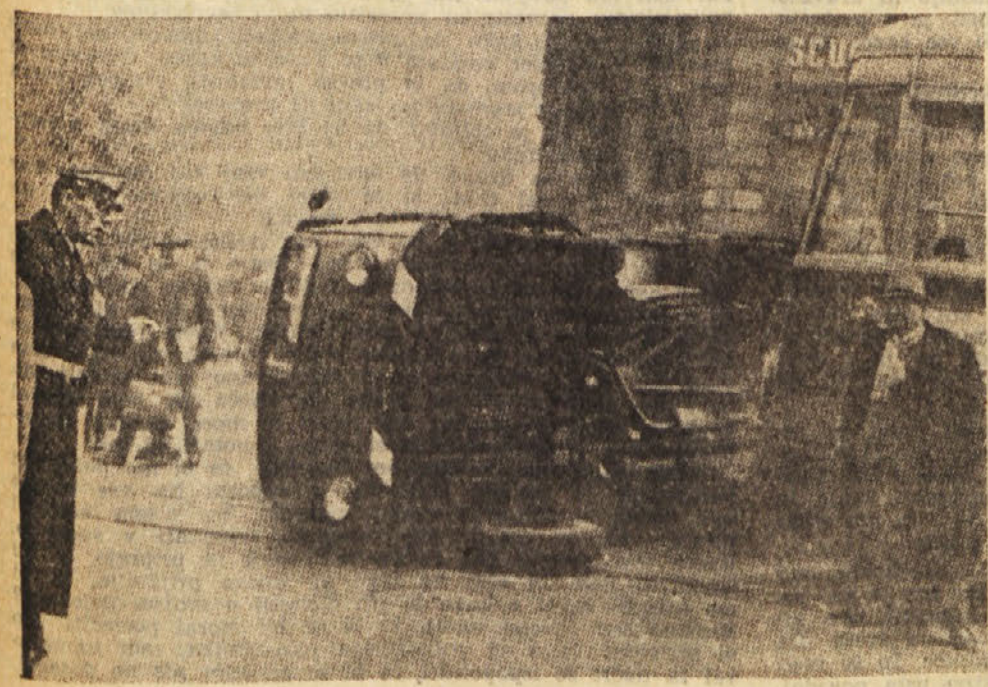
Francoskega pesnika in pisatelja Herva Bazina so pripeljali v bolnišnico v Le Mans v dokaj kritičnem stanju. Bazin, ki ima 48 let, se je močno poškodoval pri avtomobilski nesreči v Ferre Bernard blizu Le Mansa.

Že milijon obiskovalcev na knjižnem sejmu

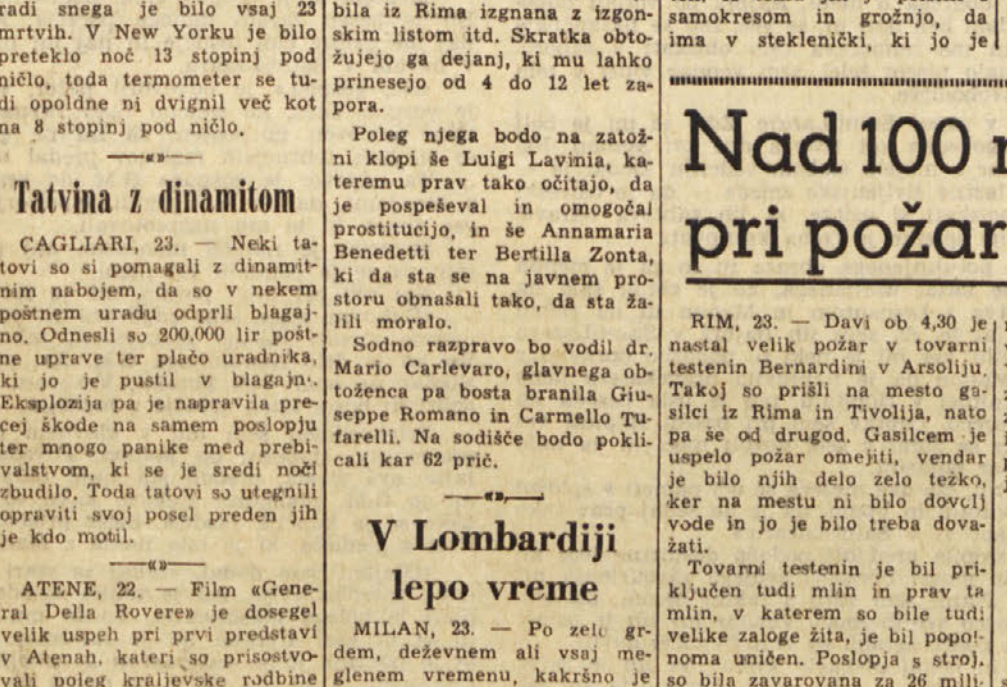
Verni zvečer je filmska igralka Giulietta Masina nagradila milijontega obiskovalca knjižnega sejma, ki se od 19. novembra nahaja v vrtovih nasproti Dioklecijanovih term v Rimu. Slavnosti so se udeležili številni radijski in televizijski igralci poleg mnogega občinstva.

Ghiggio je rešila amnestija

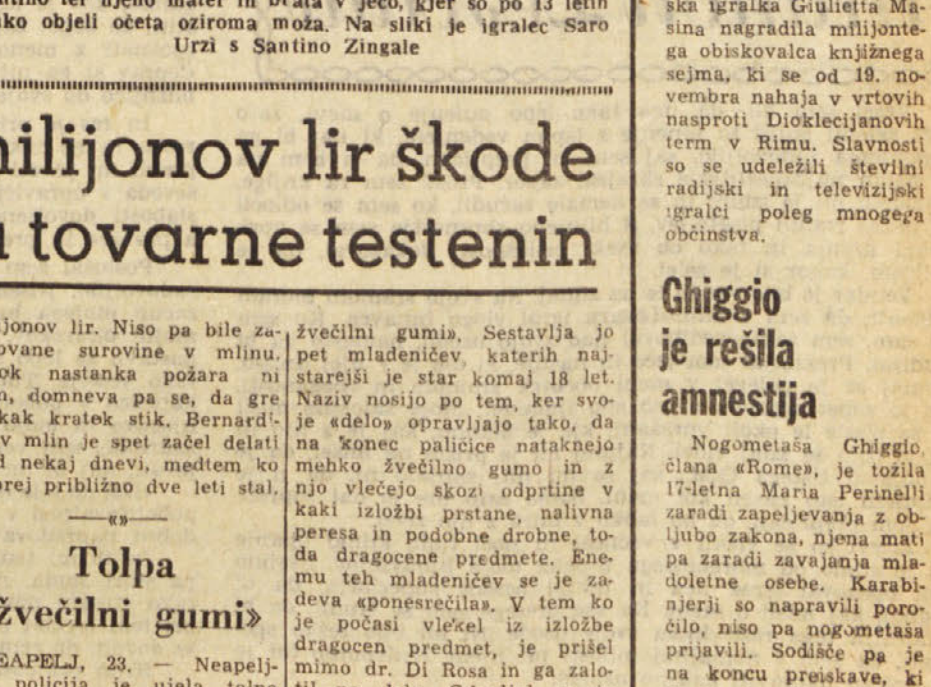
Nogometaša Ghiggio, člana »Roma«, je tozila 17-letna Maria Perinelli zaradi zapelevanja z obljubo zakona, njena mati pa zaradi zavajanja mladolene osebe. Karabinjerji so napravili poročilo, niso pa nogometaša prijeli. Sodišče pa je na koncu preiskave, ki jo je izvedlo, Ghiggio amnestiralo.

Zgodilo se je v Turinu: tramvaj se je od strani zaletel v tovornjak in ga prevrnil. Zrtev na srečo ni bilo, dasi je bil tramvaj napojen

Nad 100 milijonov lir škode pri požaru tovarne testenin

Nad 100 milijonov lir škode pri požaru tovarne testenin

